

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. —
Fél évre 3 ft. —
Havonta 1 ft. 50 kr.

Előfizető levelet csupán a kiadó hivatalnál B.-Gyarmaton.

A lap szállítási díjára s a nyilatkozatokat közlő díjára külön díjat kell fizetni.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ

politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Hirdetések díja:

Öt soros hirdetés 5 k
Hírlap minden sorára 30 k
Nyilatkozat 20 k

Hirdetéseket felvevő s kiadó. Hírlap s hírlapok hirdetések felvételére csak a kiadó.

Előfizetési díjak, reklámok s hirdetések a kiadóhoz kell fizetni.

Előfizetési felhívás

„NÓGRÁDI LAPOK” s „HONTI HIRADÓ”

politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap

1877-ik évi V. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Fél évre 3 ft.
Evvegyedre 1 , 50 kr.
Egy hónapra 50 kr.

Az előfizetési díjak csupán a kiadóhoz csimázva, — legcélszerűbben postai utalvánnyal — a nyomtatandó példányok pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Azon előfizetőket, kik hátralelkeskedéséig be nem küldötték, tisztelettel feltérjük azok rövid idő alatti beküldésére, nehogy a kiadói hivatalnál fennakadás történjen.

„Madách emléke” értekezlet.

(Jus. 14-án)

Az emberi nagy társadalomban az embertömeg legnagyobb része, köznap életét önértékeire kimerítve, anélkül, hogy látszó irtó hagyomány maga után, nyomtalanul elvérez, nevé — a feledés — örökre eltűnik. De a nagy szellem, kibontakozva az éniség szűk köréből, — általános s ágot keres, — azon óriási munkára vállalkozik, melynek forrása: önzetlenség, ihlettség és nem földi kedély; — végeredménye: az egyetemes jó. A végzet kegyelme által ily szellem — követésnek jutott osztályrészül, de a kinek jutott, a szentebb czélokra érvényül, — annak alkotásai az emberiség javára fennmaradnak, s emléke alkotásaiban örökre élni fog.

Midőn tehát Nógrádmegye a haza egyik legnagyobb szelleme emlékeinek kezdeményezője lett; nem azon indokból teszi azt, mintha a nagy nevet, mely alkotásai által lett azzá, az örök feledéstől féltene; de azért, hogy a kegyelet legszentebb ihletével világító fáklyát gyujtsa a szebb és nemesebb törekvéseknek, s hogy megmutassa, miszerint a valódi érdemek tartozó hálát lerovni, hazafias kötelességének ismeri.

Azon reményben élünk, hogy Pajor István, megyénk jeles klasszikus költője, ki szelíd műzsaja mellett sokoldalú hivatalos teendőit páratlan szorgalommal végzi, munkásságát e téren is ki fogja fejteni; s az emléke Nógrádmegye méltóságának megfelelőleg rövid idő alatt meg lesz alapítva.

A f. hó 14-én tartott értekezlet Pajor István nyitotta meg. Egyszerű de érdekeltebb beszédet mondott a következők szerint:

„Tisztelt gyűlekezet! Midőn önök az ügynevében, mely a „Nógr. Lapok” utján jelleve, s annak érdekében, a jelen értekezlet egybe hívta lett, mint ez úgy egyik igénytelen kezdeményezője üdvözlölni, s ezzel az értekezletet megnyitni szeretném van, engedjék meg, hogy röviden indokoljam a cél és ennek kapcsán teendő indítványt; mely ha önök helyben hagyásával találkozunk, nem maradhat senki kétség az iránt, hogy önök, e célnak tényleg is leendő életbe léptetését lelkes támogatásukkal előmozdítani feladatuknak ösmereandők.

A cél: egy, Madách Imrénék, e me egy korán elhunyt jeles fiának állítandó emléke, s az innen folyó indítvány: a czélunk megvalósításának megvalósítása.

A jobb ember, tisztelt gyűlekezet, úgy érzi, hogy a társadalom, és az ebben kiválóan szereplő polgárlélek iránt, első vonalban kettős kötelességgel tartozik. Az egyik: elismerés az életben lévő jelesek érdemei iránt; a másikat pedig követés az ő nyomdokaiknak; a másik hálát és büszs az elköltözött nagyok emlékéhez; aminek teljesítését a szív szokta ugyan főleg magára vállalni, a kegyeletnek azonban kötelesség is kifejezésre hozni a jelesekre való vissza emlékezést érzékileg is mintegy megtestesíteni, minden idők lelkesbijeinek nemes törekvése marad. — Ezt úgy hiszem, annyira tisztázott álláspont, hogy ennél még csak azon oldalra volna a tárgynak megöröszölendő: mily módon vagy alakban és mily eszközökkel vélné a tisztelt gyűlekezet Madách Imre, a lángelű hazafi, s az „Ember Tragédiája” közzétételének emléket, szerény tehetőségeinkre való tekintettel, egyszerűen azonban e nagy és lelkes megye hátlájához méltóan megörökíteni? . . . S ha ehhez képest az eszmét, mely szerint az emléke mindenestire megalkotandó, elfogadni méltóztatnak, kijelentésével annak, hogy részemről kezdeményezői feladatokat befeljesztettek tekintem, bátor vagyok a tisztelt gyűlekezetet felkérni, illetőleg indítványba hozni miszerint a jelen értekezletre ideiglenesen elnököt és jegyzőt, az emléktárgy bizottság elnökét pedig a megye egy másik kitűnő fiát, a dícsőitnek egykori legbensőbb bájítás és szellemrokonát, Szontagh Pál felállítás útján megválasztani méltóztatassanak.

Ez emelkedett szellemben elmondott megnyitói beszédre Sréter Alfréd tolmácsolja a megjelentek azon egyértelmű óhaját, hogy meghatva a nemes czél által, Madách Imre halhatlan kultúrája és meggyőző nagy szülötte a megye méltóságához mért emlékének megörökítését legszentebb kötelességül ismerik, s egyuttal elhatározzák, hogy a czél sikerítőse czéljából Szontagh Pál országgyűlési képviselő, Nógrádmegye egyik szerető fia s a nagy szelleme iránt legbensőbb barátja felkérését, miszerint a megye ez ügy iránt érdeklődő közönségét egy e tárgyú általa elnökileg vezetendő közgyűlésre hívja fel; valamint e közgyűlés előtérjesztendő emlékjavaslat elkészítése tekintetéből: Pajor István elnöklése alatt egy bizottság, mely-

nek tagjai: Jerszenszky Danó, Sréter Alfréd, Reményfy József, Beniczky Gyula, Bonó Pál, Scitovszky János, Pokorny Gusztáv, Hanóthy László, Komjáthy Anselm, Komjáthy Jenő, Luby Sándor, Fáy-Albert, Haros Gábor, Beniczky Miklós, Veres Ernő, jegyzője: Horváth Danó, kildetett ki. — Végül pedig az emlékjavaslat feletti értekezlet határozatául f. évi július hó 12-dikének d. u. 5 órája tűzött ki.

Budapest, jan. 19.

(Ny. F.) óriás léptekkel halad Oroszország rabló hadjárataiban mind Európában mind Ázsiában. Nagy mérvű erőfeszítéseket tesz minden felől, tömeges hadseregeket csoportosít össze.

Ily retentő orosz túlhatalmaskodás láttára méltán azon aggasztó rettegés szállja meg belünket, vajjon Törökország képes lesz-e ezen barbár inváziókat ellentánni, képes lesz-e ádáz ellensége által birodalmát, önkre tevésével fenyegető veszélyt elhárítani? Vajjon az oszmánok hazája — lángoló lelkesüléssel való védelmük s későbbes kitaró kezdeményezések dacára nem lesznek-e az orosz colos túlsúlya által öszeszorva?

És a mi méginkább felajtatja a kedélyeket, felháborgatja a közvéleményt, s mi majd az egész európai sajtóban oly nyomtatékosan jellemző kifejezésre talált, az miszerint nagy esztelenység, bohóság volna azt hinni, hogy midőn az orosz czár az oszmán birodalmat rabigába hajtotta, lenyűgözte, elpusztította, városait falvait lerombolta, végképp önkéntette, hogy majd akkor ki lesz elégtve, s a nyert győzelmek tudatában szép csodában, rendben minden feltűnés nélkül, vissza fog térni tűzhelyéhez, hol a keresztények a törökjárm alóli felszabításának érdekében viselt istenkégyelet háborúban aratott babérait fáradalmait fogják kibínni; hanem ellenkezőleg, semmi kétség nem szenved, miszerint a czár bódító fegyvereinek fényes sikerét látva, bódítás vágya az még nagyobb fokban fel lesz ingerelve — s addig meg nem áll, míg egy a bódított országokból óriási birodalmat alkotni fog a hol kényuralma által a népjogi háborúval tiporhatja.

Ily valószínűleg bekövetkező constelláció mellett megdöbben s bámulatba ejt az európai hatalmak magatartása az orosz háborúskodással szemben, hogy egyik sem mozdul, mintha mind megdermedtek volna, s mely lehangoltságba merülve lennének.

Avagy annyira volnának elfoglalva, s szemek káprázata, miszerint komolyan hiszik, hogy a czár csupán humanitásból aspiált; s ezen háborút csak a keresztények felmentése érdekében viseli, — s kizárólagosan azon szent czél legegyszerűbb szemei előtt, hogy a szegény elnyomott keresztényeket megfosztott jogaihoz visszahelyezze, ha ezen dicő óhaját teljesülve lesz s hadakozását siker fogja koronázni, akkor meglesz elégedve s önzetlen természetét szerint annyi ember élet s pénz s borzasztó veszteségeért más kárpótlást nemlog keresni, mint raganyos lelkes meretében azon megelégedést, melyet egy szent ügy sikeres véghez vitele nyújtani szokott. Jól vegyék ezt fontolóra a döntő harcok és kárbátusokból ébredjenek tévé-

kénységre, nehogy az oroszok által égből eső engedjék, de elne kényszerít méri ha az orosz néhány fényes győzelmet talál kivívni, s csak aztán szándékoznak actioa lépni, akkor nemcsak leendő öt határai közt viszaszorítani; míg ellenben még most erőltet felépítés folytán igen könnyen sikerülhetne.

Azok kik még eddig oly rövidlátók, hogy nem látták, hogy vezet az orosz politika, hogy czéljának értelmét s fordulatát, azok bizonyosan a szláv apóstol Rieger minap nyilvánított cynismus s vakmerőségben pártját ritkító manifestuma után most már tisztán láthatják, hogy mind győztes következmények várnak Magyarországra, ha az oroszbarbarizmus győzelme s jut.

A szlávok egyedüli Törökország Magyarországot szlávéléssel behálózni, de a közvélemény szlávélésem szaporodása következtében reánk háramolható veszélyt felismerve, egyhangúlag azt hangsúlyozta, miszerint csak az oszmán birodalom integrálásának fenntartása által van biztosítva.

Ellenben ha Törökország bomlásnak indul, ezzel Magyarország fennállása kockázatra lesz.

Vajha a magyar kormány ezen a nemzet érzelmeit tolmácsolni közvéleményt meghallgatná, s minél hamarabb a magyar nemzet benső óhajától szétválasztva az orosz ellen actiót kezdeményezne, megmutatva egész Európának, hogy Magyarország alkotmányos állam, mely megteremtésénél magán pacifikári nem enged; hogy van elég ereje, a csordák nemzetközi jogokat sértő elbizonyosítást megfékezni.

Közgazdasági Ülés

(Jus. 14.)

Hírszavak: Scitovszky János, Események és a postai ügyek.

Gr. Gyűrkő Ábrahám főispán a bizottsági elnök tudomással hozta, hogy a f. évi máj. hó 24-én tartott közgyűlés alkalmával tárgyalmas miatt az 1876: VI. t. cz. 55 §-ának 3-ik bekezdése értelmében — a közgazdasági bizottsághoz esetleg helyettesítendő tiszt ügyes megválasztásáról intézkedés nem történt, ezen mulasztásból esetleg bekövetkező felelősséget magára vállalja, jelenlétén továbbá, hogy Esemény Emil tanfelügyelő betegsége, — Scitovszky János bizottsági tag — hivatalos elfoglaltsága, s a postai ügyek eladójának tárgyalási miatti távollétét bejelentették: az ülés pont 10 órakor meggyitottat nyíltatja.

Felolvastatták az alispáni jelentés a működési engedélyek és hatósági kötelesség alóli felmentések azon sorával, melyszerint azok elintézési nyertek.

Komjáthy Anselm főjegyző előadja Vadjáner Albert folyamodványát a herendi malom levágatás iránt, mely, mint felebbes, a belügyminisztériumban telterjesztetni határozatott.

Zadubán A. jelentése a Batta Balázs ügyben felmerült kártérítési kérdésben. E jelentés a fegyelmi bizottságban tetették át.

Árva ügy. Beadott jan. 1-én jan. 1-ig: 3817 db májús havában: 791; elintéztetett 3362, elintézetlen maradt jan. 1-én havára 455. Késztetett: közpénzben 8077754 ft. kr., magánkézben 1800000 ft. 4 kr., értékpapírokban: 12100000 ft. 56 kr. Az árva alap áll. közpénzben: 10000000 ft. 56 kr.

4 kr. magánkövetelésekben 1720 frt 27 krból.

A b-gyarmati polgári iskola 3 ik tanárának megválasztása esküszöke Réményi József és Hanszky László urak kitérték ki.

Adóügy. Gramlich Géza előadja, hogy jun. 1-ig becsüdelte 81,34 frt 41 k adó, — a hogy az adóhátralek még folyózat szaporodván, — az mostanig 837,825 frt 64 krt tesz.

A fényvési adó ellen felfolyamodók közül a következők nyertek kedvező elintézt: Kacskovics Lajos, Mauck Mátysa örökös, Lemberger Jakab, Prusay Elek, Dietrich Zsigmond, Némethy Gyula, Kubinyi Kálmán, Löfler Áron, Ujbelyi Boldizsár, Svarecs Samu, Huley Károlyné, Radnai Ferenc, Dr. Kovács Pál, Svarecs Károly, Galgóczy Béla, Mescha András, Major Iván, Szebestáni József, Csomanczyk Ede és Károly, Iránka György, Braicovort János, Do man Abraham Dosewffy Elek, Draskóczy Gusztáv örökös, Balogh Gyula, Steiner Salamon, Streinger Lipót, Kálmán Zsigmond, Szandner Gyula, Gr. Czabrian László, Sacher Henrik, Blaskovich Miklós, Madách Károly Kacskovics Ferenc, Orozi Miklós Ebeczky Lőrincz, Plachy János, Samrecsanyi Emil, Szontag Tivadar, Dr. Buttler Henrik, Dr. Felsenberg Ferenc.

Kérvényekkel a következők utasítottak el: Sebjan Sámuel, Kronbach István, Veres József, Veres Honoráta, Sooky László, Elfer Ferenc, Köhn Mór, Bende Gyula, Glázer Gábor, Grünbaum Jakab, Steiner Jakab, Steiner Jakab, Elfer Izák, Sebjan Károly, Jozsef Danó, Kubinyi Tivadar, gr. Cray, Hoffman Mátysa, Friss Samu, Köhn Adolf, Köhn Armin, Karlik János, Kacskovics Károly, Fiala József, Klein Jakab, Némethy Kálmán és Feiszt József. Börtönügy. Előadó Dr. Mellicher Ferenc kir. ügyész) a b-gyarmati állam börtönben őriztetik 256 férő és 21 nő fe, gyencs összesen 277. Ezek közül 212 férő és 12 nő elítelt, a több vizsgálati fogáiban van. — A dolgozó fegyenczek május havi keresménye 569 frt 36 kr. — Egész ségi állapot jó, halálzás nem történt. — Tudomásul vétetik.

Egészség ügy. (Előadó: Dr. Baistner Ferenc) A kivétel eseteket eltekintve, az egészségi állapota jónak mondható.

Réményi József, interpellációjá folytatva a széki fűrdő ellen emelt azon panaszt megvizsgálására, hogy a nevezett fűrdőben az érvényes és köpölés orvosi engedély nélkül borbélyok által üztetik, s hogy a fűrdő a rendelethez képest kellőleg berendezve, s orvossal ellátva nincs, Dr. Baistner Ferenc és Szerényi Gábor szolgabíró küldettek ki, véleményes jelentések a legközelebbi ülésen elvartatván.

Toposcher György előadó államnék jelentéséből a következőket vonjuk ki: Május hó végével a budapesti vácz kaszálállamra az engedélyezett 5205 kavics garmadát Szabó Nádory Vilmos vállalkozó 2530 garmadát szállított ki, s így az idei fedanyagszállítás 48 százalékgig teljesítve van.

A vácz-elmeczi államuton a fedanyagszállítás az utak eddigi járhatatlansága miatt még csak május hó utolsó napjaiban indítván meg, aránylagos sikere már csak június hónap előtűntetetés.

Előadta továbbá azt, hogy a kormosi pusztai melletti hid és utárszlet építése — a fedanyag egyrésztnek kivételével elkészült és a közlekedésnek átadott. Ugy szintén tudomásra hozta azt is, hogy a feketevízi régi árok helyre kiépített.

Az államutak karbantétele május hónap kifogástalannak moodható.

Az e hónap megérkezett állami ügydarab 102, ebből ellátott 96 és függőben maradt 6 darab.

Az előadott több tárgyak közül kiemelhetjük a postyáni malom közbiztosságát által a felsőbb helyen kijelentett feltételhez mérten átadomítandó malomzáró iránt benntartott tervét, melynek engedélyezése tárgyában határozattal, mint hogy ezen terv egyaránt új zúgó létesítését előzve, annak engedélyezése pedig az 1840-

dik évi X. t. cz. értelmében a törvényhatóságot illeti, kérdéses ügy a folyamodonak oly hozzáadással visszaazolgáltatni határozatlik, hogy azt az említett kompetens helyre mutassák be. Egyszermind saját érdekében figyelemztetnek arra, hogy miután a szoban forgó terv eszményi vízszíre van alapítva, tanácsosnak mutatkozik, a becsütelte szomszéd malmok zúgóinak tökéletes lebontása után bekövetkezendő megállapodott vízszint bevárni, és az új zúgó tervét ezen valódi alapon újabb elkészíttetni. Esekután a felsőbb helyről az Ipoly folyón elrendelt több malomgátat alapos eltávolíttatása, a törvényhatóság egyik kiváló feladatának tekintendő; mert ezen rendszabály szoros kivitele előtt, a remélt vízszint alázálítása nem valószínű.

Sztrét Alfréd a kőmunka pénzök behajtására, a gőkázások átszírására és a vizimalmok ledöntésére néve megtett intézkedésekről kér felvilágosítást. Mire az alispán kijelenti, hogy az ügyek felett az intézkedés megtétt.

Beniczky Gyula azon közvetítő indítványt teszi, hogy a rendellen folyás Ipoly folyón épített malmok zúgói, áradatai alkalmával a hatóság szigorú felügyelete mellett felhúzzassanak.

Dr. Mellicher Ferenc az tiltott iskolai könyvek bejelentésén vonatkozó intézkedéseket kéri foganatba venni. — Alispán jelenti, hogy eddig olyanokra utzó feljelentés nem történt.

Gr. Forgách Antal hosszas philippikát tartott a megyei utak állapota, drágasága, járhatatlansága felett. Felsorolja többek közt, hogy a gácsi kis útvonalka házi kezelés mellett 5000 frtként, s mégis járhatlan, s hogy Losoncz vidékén 4 hónapra át nem volt mérnök. "Kormányzói képtelenségünket bizonyítjuk be, — úgy mond, ha az anomálián nem tudnánk segíteni." Itt vagyunk a vidékről többben, szoljanak, nincs eiga zam?

Huszár István sürgeti, hogy legálabb azon utak, melyek már megkezdettek, fejeztessék be. Ezen debatt után az alispán ügyelmébe ajánlatot a mostoha ügy, s egyszerűsített határozattal emeltetett, hogy a megkezdett megyei utak befejezése a megyei mérnök utasítások.

Végül, miután a július 1-én 12-kére határozottat, — a főispán d. n. 1^a órákor az ülés feloszlatá.

Pajor István tiszti ügyészi jelentése.

(Jan. 14-én)

„A megyei tiszti ügyészi hivatal hatásköre az 1870: VII. t. cz. 60-ik §-a által levén meghatározva, ehhez képest a tisztiügyész az árvaszök tagja, őre a törvényeknek és törvény erejével bíró szokásnak, képviseli a törvényhatóságot magán ügyeiben, megindítja széksértési a kereseteket a indítványozza a kiszabandó bírság mennyiségét, foganatosítja a tisztviselők ellen elrendelt tiszti keresetet, s az 1876: VI. t. cz. értelmében tagja a közigazgatási bizottságnak.

Mennyire nyílt alulírottak fennébb jelzett hivatal minőségében alkalmá 1872-óta, midőn e megye tisztviselőjével megválasztva lett a hatáskörébe utalt teendőket gyakorlatban is érvényesíteni, erről az évenként rendszeres megtartani szokott számonekérőszékek eredményei tanuszkodhatnak; a nélkül tehát, hogy szükségét látnám ezen tisztelt bizottság előtt, mely a minden egyes hivatal-ág körébe tartozó teendő iránt tájékozottsággal bír, a multa vonatkozó kisebb jelentőségű különben is tulhaladott ténymozzanatokra kiterjeszkedni, kötelesség szerűbek és indokoltnak tartom ezúttal a multaál azon általános érdeklő körülményt megemlíteni, miszerint a pasztalván hivatalra lett megválasztásomkor azt, hogy a megye székháza az ehhez tartozó botelekkel, valamint a füleki s vidéki több me-

gyei fekvőségek az abszolút kormányzat idejében a „cs. kir. kincstár” tulajdonánál lettek botelekkegyezve kötelességemnek tartám ezt a törvény hatóságnak bejelenteni s utasításom képest azon serelemes botelekkegyezéseket kitagazítani; mely eljárásomnál nagyobb nehézséggel egyedül a füleki épület és telki ingatlanra vonatkozólag találkoztam, míg végre a megye jogát a beváltásból kivett adatokkal az illető minisztériumok előtt is beigazolván, a bibás telekkönyvezőket véglegesen és kivétel nélkül helyreigazítottam sikerült.

Egy másik mozzanatul szivesen hozom fel azon körülményt, mely szerint a törvény által roám ruházott jogomat és kötelességemet a keresetek egyik nemének foganatosítására nem kellett igénybe vennem, azon keresetnek t. i. mely a tanácskozás méltóságának megsértésén vagy egyes tagjainak sértő kifejezésekkel illetésén alapul, mert erre eset elő nem fordult.

Tiszti keresetet megyei hivatalból elők ellen két esetben valók kénytelen indítani, melyek egyike a kir. törvényszék által elintőzve lett, a másik a szécsényi járás esendbiztosa ellen még folyamatban levő ügy hivatalból történt felbbezés folytán a kir. tábla mint másodfokú bíróság eldöntésétől függ. W. J. nógádi járási volt esendbiztos, ki ellen a vizsgálat a megyei fegyelmi választmány által lett eszközölve, bün ügyeknek minősült tények alapján lett a fenytő törvényszék által elmarasztalva és a megyei hatóság hozzájárulásával, hivatalától elmozdítva. fegyelmi eljárás az elmozdított surányi körjegyző esetén kívül, ujabban a sámsónházi, pencti, bujaki, marczali, tiszkovnyiki, nógádi és alsó-petényi körjegyzők ellen lévén, kötelesség-mulasztás vádja alapján, elrendelve és foganatosítva, miután a tiszkovnyiki, és marczali körjegyzők hivataluktól elmozdítottak, a többiek ellen, az alsó petényi kivételével, kinök ügye még függőben van, a megdorgálás büntetése lettalkalmazása véve.

Hivatalos működésem egyik fő céljaul tekintem a megyei pénztárak s ezek közt elősorban az ugynevezett segedelmi vagyis magtány alap követelésinek biztosítását, és behajtását, jöllehet a közigazgatási bizottságról szóló 1876. VI. t. cz. 13-§-a szerint a törvényhatósági vagyion kezelésére nézve a közgyűlésnek eddig hatáskörébe érintetlenül hagyatván, az itt említett tárgyak s az ezekről jelentés kötelezettsége szorosan véve a megyei közönség elé tartozik, mindazonáltal, tekintve hogy az idézett törvény 15-ik §-a értelmében a közigazgatási ágak képviselői a saját hatáskörükhez tartozó közigazgatási ág állapotáról a közig. bizottság előtt való jelentéstől elzárva nincsenek, van szerencsém tájékoztás és tudomásvétel végett fel említeni; miszerint jelen hivatalomban történt lépésem alkalmával (1872-ben) tett a megyei fenállott 4 magtár activuma kötvényekben, az e részben működött bizottság kimutatása szerint 70 itce híján, 9300 pozs mérd rozst, vagyis 3 frtjával készpénzben 27,900 frtot, melyben a teszerkes lakosoknál kélsőbb felderített 160 pozsonyi mérő, illetve ennek ára (107 frt 62¹/₂ kr. behajthatatlanság törtése után) csatoltatván, a magtárak összes követelése tökében és kamatban 28271 frt 25 kr. képviselt melyből a szakkbizottsághoz általam benyújtott tüzetes b kimutatás szerint, lovonásával behajthatlanok gyanánt kimutatott tételeknek, — követelésül maradt nagy töke és kamatban (s. e. c.) 12218 frt 67 kr, mely összeg fedezetét képező kötvények a

behajtás alatt levők kivételével, a megyei pénztárba letéve találattunk.

A magtári tartozások eddigi lassabb befolyása a bíróságok és végrehajtók tulhalmazottságából eredő akadályokon fölül, abban találja indokát, hogy bár a megindított port az illetők ellen többnyire befejezte s a végrehajtás stádiumáig vezetve lettek, a végrehajtások tényleges foganatosítása a közudomású inséges időkre való tekintetből, s mert ezen alap mint épen ily inségsben segélyforrás, a közönség iránt gyakorlatlan kimőltre látszott jogosítani, az alispáni hivataltól halasztások körtettek, és ha a tartozás biztosítottak mutatkozott, ezen halasztások meg is adattak. Most azonban ez eset ha a jelen év jobb terméséhez kötött remény meg nem hiúsul, többé fen nem forogván, kilátás van hozzá, miszerint a még befizetetlen követelések lehetőleg teljesen behajtani fognak.

A megye további követeléseit a rabtartási hátrálók s a közmunkaváltási és kőrházi ápolás megterítéséből eredő összegek képezvén, az elsőleg említett ezimen csak szóránosan vehetők igénybe némely kisebb összegek, melyek vagy a szolgabírák által közigazgatásilag szedőnek be, vagy rendes keresetek utján örvényesítendők. Legutóbb 3 ily per volt folyamatban, melyek közül az egyik hovesmegyei illetőségű vol itteni fegyenc Nagy Sándor ellent 29 frt. 47 k iránt, a foganatosított végrehajtás folytán kiderült, vagyon alap hiányánál fogva, töröndőnek bizonyult; a másik néhai Folkusházi Ferenc provisoriumbeli volt szolgabíró örökös ellen, be nem számolt rabt. költség visszatérítése címén itél tetvén, a pénztárba befizetett; a harmadik szintén provisoriumból egyik volt albiró ellen, hason alapon, még a felső bíróságok eldöntésétől függ. Szintén hasonló természetű követelése a megyének a szécsényi járás provisoriumbeli egyik volt fűszolgabírája ellen 393 frt 29 kr. erejéig be pereltetvén, véglegesen megítélve s a megye javára jelzálogilag biztosítva lett közmunka váltásági pénzök visszatartása miatt a füleki járás közlebb hivataloskodni megszűnt kir. jbirája, mint volt megyei fűszolgabíró ellen a számadásra felhívó kereset a kir. törvényszék előtt eredményesen fejeztetvén be, az összes követelés járulékaival együtt behajtva és a megyei pénztárba befizetve lett. — Inség ügyi összeg kellő be nem számolása miatt szintén a füleki járás egyik volt szolgabírája ellen megindított felhívási kereset a kir. törvényszék előtt folyamatban van és sikerrel leendő befejeztetése biztosítottak vehető.

Az ugynevezett magtárépítési alap, mely a magtárakból kölcsönvett minden pozs. mérő gabona után fizetni rendelt 20 kroból keletkezett, némileg kisebb behajthatatlanságok kivételével, beszedte, és hivatalos kezelés alá helyezve, valamint a Weiss Löbl Mórnak és nejének honvéd lak tanyá építésére a segedelmi alaphól kölcsön adott 12000. frtból még hátrólv 9500 frtnyi töke és járulékaival együtt nem csak jelzálogi beko belezással, de bírói olyatén eszelekményel és biztosítva van, miszerint a megye az esedékes évi részleteket és járulékat a zászól parancsnokság által Weiss L. Mórnak lakbér fejében fizetni hitelezett évi 2000 frtból közvetlenül és első legyen átvonni jogosult.

Az inségügyi kölcsön tökéi visszafizetésének határideje a folyó év őszi hónapjaiban fogván lejárni, ez tekintve hogy az inség által üttöt sebeket, a nép még most is viseli, h hogy a felvett kölcsönök után a ka-

matok is csak igen győron fizottak be, egy ujab fontos teendőt lez hivatva képezni a tiszt ügyés-ségnek.

A Nógrádmegyei gyámhatóság következő utasítást küldött azé a községi előjárókhoz: A kiskorúak vagyona feletti őrködés, a gyámhatóság legelső feladatához tartozván, addig is, míg a törvény a vagyonközeli gyámok megazmoltatására tüzetes intézkedésekről nem gondoskodik: a megyei gyámhatóság kötelességének ismeri arra nézve a legszigorúbb és czélhozvezető rendszabályokat életbe léptetni s azokat fogamatba vonni.

A kiskorúak érdekeinek fontartása a becületés és jellemzsilárd gyámokban találja legfőbb alapját: azért azok kinevezésénél illetve megerősítésénél a gyámhatóság a legnagyobb ovatossággal fog eljárni; míg a hűtelen és saját-érdeket kereső gyámok felfüggesztését, esetleg megfoynitását, mihelyt a hűtlenségnek, vagy a kiskorú érdekei mellőzésének bármily csekély nyomára jön, kötelességszerű feladatának tekintendi.

A gyámhatóság azonban azegyes kiskorúak vagyona feletti gyámi kezelést közvetlen szemmel nem tartatván, azt kelloleg nem bírálhatja meg; sőt a beadott számadásokhoz csatolt legűbbesűr alaptalan, gyanús és nem eléggé hitelesokmányokból, a bevételek és kiadások való eredményéről begyőzetést nem szerezhet. Miért is teljes lősen egyetértőleg elhatározta, hogy:

1.) Minden gyám évi számadását elsőfokú megvizsgálás végett az illető községi képviselő testületéhez benyújtani tartozik, mely a gyámi számadást az e végre összehívott képviselő testületi közgyűlésen szigorúan megvizsgálván, azt észrevételeivel s a folmentésre vagy elmarasztalásra vonatkozó véleményes jelentésével a gyűléstől számított 8 nap alatt a megyei gyámhatóságához felűlvizgálat végett felterjeszteni köteleztetik.

2.) A mult 1876. évi eddig beérkezett gyámi számadások az illető községi képviselő testületéhez oly utasítással küldetnek meg, hogy azok július hó végeig megvizsgáltatván, lehető észrevételekkel és véleményes jelentéssel a megyei gyámhatóságához felterjesztessenek.

Utasítás.

Nógrádmegyei árvaszéke és az adriai biztosító társaság közt — létrejött s a nógrádmegyei Árvaszék illető épületek jövőbeni biztosítására vonatkozó szerződés értelmében, a biztosítási ügykezelésénél kövendő eljárás tárgyában.

1. A szerződés 1877-ik évi május 1-én napjától hat évre vagyis 1883. évi május 1-én napjáig lővén megkötve, a biztosítási beállítások akként állítandók ki, hogy az Árvaszék, illető épületek biztosítására 1883. évi május 1-én napjáig terjedjenek.

2. Minden községi köz és magán gyámok illetve életben lévő szűlők mint term. és törvényes gyámok köteleztetnek saját vagyoni felelősségük sulya alatt, az eddig még biztosítva nem lévő épületeket haladéknélküli biztosítás czéljából az adriai biztosító társulat budapesti vezérügynökegnél (Budapest Deák utca 12. sz. a.) bejelenteni, illetőleg az e czéla nyeredő s a körjegyző hivatalokhoz megküldendő beval-

lásti ivatek, szükség esetén a körjegyző segítségének igénybe vétele mellett, kitölteni, s a fentemlített vezérügynökséghez beküldeni. A biztosítási bejelentés ellenőrzése a községi előjárók illetve körjegyzők szoros kötelességévé tétetik.

3. A mennyiben a biztosítás elmulasztása folytán az árvaszék vagyona tűz által kárt szenvedne, teljes anyagi kártérítéssel a mulasztó gyámok tartozandnak, mely kártérítés esetleg az ellenőrzésnél köteles előjárókat illetve körjegyzőket is terhelendi.

A jövőben bekövetkező halálozások után kiskorúakra bármely épületeket tűzkár elleni biztosítás végett a haláleset felvételével egyidejűleg veendő fel, s a fentemlített módon bejelentendők.

4. Minthogy az adriai biztosító társasággal kötött szerződés az Árvaszék tetelem anyagi előnyöket nyújt, minden az Árvaszék részben vagy egészben illető épületek kizárólag az adriai társulatnál biztosítandók: miért is utasítottak a köz és magán gyámok illetve életben lévő szűlők, hogy az eddig más társulatoknál biztosítva lévő épületeket, az érvényben lévő biztosítási lejártaival kizárólag az adriai biztosító társaságnál biztosítsák, ellenkező esetben a biztosítási díj a gyámi számadásból törölteni fog.

5. A biztosítási díjakat a magán és közgyámok a községi bíró segítségének igénybe vételével személyes és anyagi felelőség mellett, bezedni: s azokat szükség esetén a körjegyző segítségével, és pedig:

A már érvényben lévő biztosítások után esedékes díjakat, mindig a biztosítási év kezdésétől számított három hó alatt, az újabban eszközöndő biztosítások után járódíjakat pedig a köteleztvény kiállítás napjától számított három hó lefolyása alatt a társulat budapesti vezérügynökséghez bekdüdeni, s ekként tartozásait minden év negyed végén tőklőletlen kiegyenlíteni kötelesek.

6. A mennyiben a biztosítási díjak a kitűzött időben le nem fizettetődnek, a társaságnak jogában áll a mulasztó községi és magán gyámok illetve, bírák ellen a biztosítási díjak, bírói behajtást eszközölni, s jogait törvényes uton is érvényesíteni.

7. A társulat által a díjak befizetésére engedélyezett határidőn túl felmerült kárért a társulat felelőségébe illovo kártérítésel nem tartozik, miért is ily esetekben a kártérítés a biztosítási díj befizetését mulasztó községeket egyetemlegesen terhelendi.

A biztosított épületek legelső esetén a kárjelentés, a kötvény számszám kiállítása s a tulajdonos megnevezése mellett 3 nap kivételése eseteknél legfeljebb nyolca nap alatt, a társaságnál bejelentendő s ugyan ily időben a járási szűró megkeresendő, hogy a tűz támadása iránt vizsgálatot tegyen s a mennyiben a társaság a kár megbecsölését nem saját küldött közbenjöttével eszközölné, a kárt szabályszerűen vétesse fel.

8. A felveendő jkönyvek a társaság vezérügynökségének felhívására a kár megállapítása végett felterjesztendők.

9. A társulat a megállapított kár összegét az árvaszékhöz küldi be, ez pedig a kifizetés s a kárgyugta aláírásával a járásbeli szűró bizandja meg.

10. Oly esetekben, midőn a kár megállapítását az Árvaszék képviselői sérelmesnek s elfogadhatatlannak látnak s a felforgó külvilágot a társulat kiküldötté és az illető képviselők között kiegyenlíthető nem lenne, s felmerült vitás kérdést a felek által választott szakértők alkalmazása mellett a járási szűró dönti el, s ennek határozatában mind két fél megnyugodni tartozik.

11. A biztosított épületek időkörben nagykorúvá vált tulajdonosainak szabadságában álland kiskorú testvéreikkel közösen birt épületrészt továbbra is a kiskorúaknak engedett kedvezmény mellett biztosítás alatt meghagyni, vagy pedig saját illetőségükre nézve a biztosítást beakadályozni; csak-hogy ebeli kívánásokat nagykorúság elérével az illető gyám úján a társaságnak legfeljebb 30 nap alatt bejelenteni tartoznak; nem különben habár mely oknál fogva is valamely kiállított kötvény megsemmisítésének szüksége állana elő, ez iránti eloutást az illető gyám a biztosítási év

kezdésétől számított 30 nap alatt megtenni köteles, mert ezen határidőn túl történő bejelentések a jogszabályban lévő biztosítási évrő. figyelmen kívül hagyatnak s a biztosítási díj minden esetben befizetendő lesz.

12. A biztosítási ügyből származó birtokos póta költséget a társulat viselend, miért is a községi és magán gyámok illetve a bírák és körjegyzők által a társulat vezérügynökségéhez intézendő levelek borítékán megjelöltetnek „biztosítási ügyben hivatalból portó köteles,” az így jelzett levelek bérmentetlenségi feladatok s a postai egyaszeri vitél díjt a társulat az átvétel alkalmával fizeli ki.

13. A szükséges nyomtatványokat a társulat a körjegyző megkeresésére időnként ingyen szolgáltatja ki, az első szükséglet fedezésé iránt az intézkedés már megtettett s a beváltási nyomtatványok a körjegyzőségekhez rövid időn fognak elküldeni.

14. Hogy a biztosított épületekről minden községeben rendes naplő vezetethessék, utasítottak a körjegyzők: hogy az árvaszék által megküldendő minták után készült nyomtatványokból naplő készítve, abba úgy a már érvényben lévő, valamint az ezután életbe lépendő biztosításokat a rovatok pontos kitöltésével vezessék be.

Ezen utasítás minden községi részére megküldetik; egyetemesind a körjegyzőknek meghagyatik, hogy ezen utasítás tartalmáról a községi előjárók és magán és közgyámok tanítsák ki.

Ezen utasítás a községi irattárban megőrzendő, azért, hogy egyes előforduló esetekben, a követendőeljárásra nézve a tájékozás könnyen meg szerezhető legyen.

Színház. A Gyarmaton Balog György társulata a hét folytán „Tamás bátya kunyhója” „Don Caesar de Bazán” „Szűkített katonák” és A „falu rosszával” szomorítottá illovo mulattatta a b. gyarmati közönséget. Ezen előadások közül a „Szűkített katonák”, lehet a sikerűltekben közö számítani, melyben Berki Ida, Szeremfyné és Ujvári játéka érdemel nagybó figyelmet; a többi kevés hatást gyakorolt; a „falu rosszával” pedig, lezámítva Balázs Ilka meglopó drámai tehetségét, mellyel a közönség kedvenczéré vált, épen nem sikerült. — Az igazgató, mintán Szághy és Kétszeri társulatának az évadberlet — mint halljuk — felmondatot, — fesszili erővel hozzáfogott a jelesebb erők kerítéséhez; tegnap már vendégcsereplők is volt, Szathmáriné a peai nemzeti színház egyik jelesebb tagja. Addig azonban, míg a társulat férfierőkkel is nem lez ellátva, alig van valami mondani való.

A 1876. ki párizsi közkiállítás tárgyában. Folyó évi június hó 5-én kelt felhívásunk kapcsán van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, hogy az 1876. ki párizsi közkiállításra szóló bejelentési ivatek beadására a határidő folyó évi július hó 15-ik napjáig megbeszabtatott.

Egyttal értesítve, miként megyénk gazdasági terményei gyűjteményes kiállításban bemutatni — nemcsak czélzserű, de a biztosított kedvezmények folytán előnyös intézkedés is lenne, — ez ügyben a megyei vidéki kiállítás bizottság folyó évi június hó 28-án reggeli 10. órákor Losoncz város tanácsstermében ülést fog tartani, — melyre az érdeklődő és a kiállításban résztvenni kívánó feleket eszenel meghívja.

Losonczon 1877. évi június hó 19-én.
Pokorny Sándor
albizottsági elnök helyettes.

Ipolyság június 17.

Tegnap ismét majálisunk volt júniusban és pedig az úgy nevezett „szásznyok” némi revanche-ol a multkor Drégelvár alatt tartott „őreg asszonyok” majálisának. A helyi viszonyokkal s az ezeket előidézett, vidéki társadalmi szempontból felette sajnálatos körülményekkel nem ismerő olvasó bizonyára a betű soros értelmeben veendi ezen megkülönböztetést, míg ha részt venni talál, mindkettő csodál-

kozva látta volna, hogy milyen „őregasszonyok” vannak városunknak. Ez mintán e sorok írója — kinek szerencséje volt mind a két nő körében résztvenni — asszony sem tudja elhatározni, (egy lebetnek körülá mások is) hogy hák hány milliméterrel voltak szűbb nek az egyik vagy másik majálison? hogy ezt alaposan teküme és levelező tisztelt képet referálhass, eszenel indítványozza: egy általános egy az „őreg” mint „idő” asszonyokból álló „ki-békítés, majálisnak még e szór folytán szalatlányan leendő megtartást.

A mi pedig az utóbbi, a bontó községi erdőben megtartott majális illető, eszenlén teljesen sikerűlnek mondható. Volt je szeno, sok táncmulatságos társasjáték, esték, dinamit lövések, férfiak gyalog túrálása stb. estve a bontó híres „szakadékok”, (a hegyet értjük s nem a szép nőket) gőrg tűzzel kiváglatták 8 km. valamint megrognak épen kellese: ez a térség, tehát czéltalanul elhasznált ételek és italok, nagy mennyiségű volna. — A mulák, nagy számú társaság későn estve lámpák és szec elömlése mellett tért vissza a társulat otterre: s derűli kedélyiyl elutott meg.

Hírek.

A b. gyarmati delegátus f. hó 18-án tartott közgyűlésén elsőki: Ujvári Boldizsár, pénztárnok: Andrády Gyula, jegyző: Sulcz Lajos, karnagys: Chikány Mihály, választmányi tagok: Domján Pál, Némethy Kálmán, Garam Jenő, Harmos Gábor és Hudocz Zsigmond srak választattak meg.

Halálozás. Rákossy Hugo III-ad éven joghallgat — hosszú szenvedés után Kék-kón f. hó 17-én jobb létre szenderült. Bóka hamvainak!

A b. gyarmati Birtaláság július hó 3-án a podlanyai erdőben erdei táncmulatságot rendez.

„Assurance Generali.” A társaság mint az előbbi években, úgy az idén is kősztemi a lefolyt éleztérben eszközött kárkifizetések részletesi kimutatást. Mai számunk hirdetés rovatában lévő összegek kimutatás értelmében a társaság 1876-ban 18,331 kártélelt 5,848,942 forint fizetett ki. Ebből első Ausztria Magyarországra 2,630,530 frt, Olaszországra 1,007,709 frt, a német császárságra 249,148 frt, Frausimországra 658,281 forint, Nagybritanniára 259,219 frt Oroszországra 806,947 frt. és 237,111 frt egyéb államokra Egyiptom és Északi-Amerikát is beleértve. Kifizetett károk részletesi kimutatás mellett, a társaság még az évenként társaságához lévő körülbelül fél millió forintnyi kárteleteket kell megemlítenie, mely kárteletek az illető területális kiterjedése dacára, körülbelül csupán felhávi területű szakrak felelnek meg. Az „Assurance Generali”, társaság 45 évi fennállást óta károkért 116,468,981 forintot fizetett ki, mely összegből 18,705,692 forint a legutóbbi trientumra esik.

Tűz B. Gyarmaton f. hó 18-án a „kőponta utczában 2 ház lett a tűz martaléka. — A utczák a közönség közmegelégedésével működtek e balesetnél, s a tűz tovább terjedését megakadályozták.

Pályázat A nem valló közoktatási Minisztérium a Balassa Gyarmaton létező hat osztályos állami alsó elemi iskola mellé két új tanító állomást rendszeresített, 500 frt. évi fizetés és 100 frt lakbér élvesséval. A pályázni kívánók tanító oklevelűltek s eddigi működésüket kimutató eredeti biopnyitványaikkal felszerelt szabályszerű folyamodványukat 1877. évi augusztus hó 15-ik napjáig a nógrádmegyei tanterületi királyi tanfelügyelőségél Balassa Gyarmaton mutatnak be. A magyar és német nyelv tőkléses bírási kiváztatás s oly pályások, kik valamely kézműiparigal tőklésesen tanítani képesek, vagy a szomszékban kello jártassággal bírnak, különös figyelemben fognak részesülni.

Eöcsky Emil,
Tanfelügyelő.

Feladványok.

Horváth Danó.

